

FINGRIDIN TYÖTURVALLISUUSJULKAISU PALVELUTOIMITTAJILLE ■ 2013

TURVALLISILLA LINJOILLA

TYÖ-
TURVALLISUUDEN
TÄRKEIN TEKIJÄ ON
OIKEA ASENNE.

s. 4

TURVALLISILLA LINJOILLA

Fingrid Oyj:n työturvallisuusjulkaisu 2013

Päätoimittaja

Suvi Lokkinen
suvi.lokkinen@fingrid.fi

Ulkoasu

Better Business Office Oy

Kirjapaino

Libris

Julkaisija

Fingrid Oyj

www.fingrid.fi

Käyntiosoite: Lökkisepäntie 21

Postiosoite: PL 530, 00101 Helsinki

Puhelin: 030 395 5000

Faksi: 030 395 5196

SISÄLLYS

- 3 **Pääkirjoitus** | Tärkeintä on turvallisuus
- 4 **Asenne ratkaisee** | Työturvallisuuden tärkein tekijä on oikea asenne.
- 6 **Työturvallisuus tilastojen valossa** | Fingrid analysoi tarkkaan tapaturma-tilastoja sekä vaaratilanne- ja turvallisuusilmoituksia.
- 10 **Ehjänä työmaalta kotiin** | Antti Linna kiertää Fingridin työmaita turvallisuuden asialla.
- 12 **Työturvallisuushankkeen tavoitteena nolla tapaturmaa** | Fingrid jatkaa pontistelua työturvallisuuden hyväksi.
- 14 **Pääasiaa** | Kypärä voi pelastaa hengen. Myös silmät, korvat, nenä ja suu on suojattava tietyissä tilanteissa.

TÄRKEINTÄ ON TURVALLISUUS

Fingridin työmailla työskentelee vuosittain satoja palveluomittajien työntekijöitä. Vuonna 2012 Fingridin työmailla tehtiin palveluomittajien toimesta yhteensä lähes 600 henkilötyövuotta. Kantaverkkoyhtiölle niin verkon kuin sen parissa työskentelevienkin turvallisuus on äärimmäisen tärkeää. Fingridissä on tehty jo pitkään töitä palveluomittajien turvallisen työympäristön edistämiseksi. Olemme panostaneet työmenetelmien, ohjeiden, perehdytyksien ja työvälineiden kehittämiseen. 2000-luvulla palveluomittajien tapaturmien taajuus ja vakavuus kääntyivätkin laskuun.

Tavoitteenamme on nolla tapaturmaa Fingridin työmailla. Tämän saavuttamiseksi panostimme vuonna 2012 entistä enemmän työturvallisuustyöhön ja perustimme työturvallisuuden kehitykseen tähtäävän strategisen kehityshankkeen. Samalla asetimme palveluomittajille ensimmäistä kertaa myös sanktioita: henkilösuojainten käytön laiminlyönti sanktioitiin sakoin. Vuoden kuluessa olemme lähettäneet kymmenkunta kirjallista reklamaatiota niille pääurakoitsijoille, joiden työmailla näitä puutteita on havaittu. Kehityshankkeen 16 osaprojektissa on tehty myös paljon muita toimenpiteitä ohjeistuksen, työmenetelmien ja turvallisuuden kehittämiseksi.

Fingridin palveluomittajien tapaturmataajuus pysyi vuonna 2012 samalla tasolla kuin vuonna 2011, ja lisäksi tapaturmien vakavuus kääntyi nousuun. Vuosi 2013 on palveluomittajien työturvallisuuden osalta ollut erityisen murheellinen. Fingridin voimajohtotyömaalla sattui yksi kuolemaan johtanut tapaturma ja toinen hyvin vakava tapaturma, jossa kolme henkilöä loukkaantui. Jatkamme pitkäjänteistä työtä työturvallisuuden edistämiseksi yhdessä palveluomittajiemme kanssa. Tällä uudella julkaisulla haluamme muistuttaa kaikkia palveluomittajiamme työturvallisuuden tärkeydestä. Haluamme, että kaikki työmaillamme työskentelevät saavat lähteä terveenä työpäivän jälkeen kotiin. Turvallisuus on Fingridille prioriteetti numero yksi. Toivomme, että välitätte tätä lehteä ja työturvallista

sanomaamme kaikille niille, jotka Fingridin työmailla työskentelevät. Teemme turvallisuuden kehitystyötä yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa, ja otamme mielellämme vastaan ideoita ja kommentteja aiheesta sekä tämän uuden lehden sisällöstä.

Kari Kuusela
varatoimitusjohtaja
Fingrid Oyj

ASENNE RATKAISEE

Pienillä, päivittäisillä valinnoilla jokainen työntekijä voi vaikuttaa niin omaan kuin muidenkin työmaalla työskentelevien turvallisuuteen.

Teksti: Suvi Artti | Kuva: Matti Immonen

Siemensin Innar Seppin ja Empowerin Tomi Salosen mukaan työturvallisuuden tärkein tekijä on oikea asenne – niin työntekijöillä kuin valvojillakin.

Jätän tuon aukon suojaamatta vain hetkeksi” tai ”tämä on niin nopeasti hoidettu, että turvavaljaita ei tarvita” saattavat koitua kohtalokkaiksi ajatuksiksi työmaalla. Riskeihin turtuminen on yksi työturvallisuuden pahimmista uhista. Vaikka selviäisi kerran säikähdyksellä turvallisuussääntöjen laiminlyönnistä, seuraavalla kerralla ei ehkä käy yhtä hyvä tuuri.

Kohti nolaa tapaturmaa

”Tekeväälle sattuu” -ajattelu ei kuulu työmaille. Tapaturmat eivät ole vahinkoja tai sattumaa, vaan

jokainen niistä on torjuttavissa. Yhtä vakavaa tapaturmaa kohti sattuu satoja vaaratilanteita, joista on otettava opiksi. Läheltä piti -tilanteet ja turvallisuushavainnot ovat parasta aineistoa tapaturmien välttämiseksi.

Jokainen työmaalla työskentelevä on velvollinen puuttumaan riskitekijöihin sellaisen havaitessaan – joko poistamalla riskitekijän tai ilmoittamalla siitä työmaapäällikölle välittömästi.

Tapaturma voi sattua yhtä hyvin vuosikymmenten ajan töitä tehneelle konkarille, kesätyöntekijälle kuin työmaalla vierailevalle johtajallekin. Kaikkia koskevat samat turvallisuussäännöt, ja nolaaan tapaturmaan tähtääminen on kaikkien yhteinen asia.

TURVALLISUUS ON OSA ARKEA ANTILASSA

Suomen ja Viron väliseen EstLink 2 -kaapeliin liittyvät laajennustyöt Anttilan sähköasemalla Porvoossa ovat loppusuoralla. Työturvallisuudesta huolehtiminen on itsestään selvä osa työmaan arkea.

Uusien työntekijöiden perehdyttäminen turvallisuusasioihin, turvavarusteiden käyttö ja viikoittaiset työmaakierrokset ovat työsuojelulain edellyttämiä työturvallisuuden perusasioita, kertovat työmaapäälliköt Tomi Salonen Empowerilta ja Innar Sepp Siemensiltä. Empower vastaa Anttilan sähköaseman laajennuksesta, Siemens puolestaan rakentaa Anttilaan muuttajasähköaseman.

Molemmat yhtiöt käyttävät uusien työntekijöiden perehdyttämisessä Fingridin laatimaa lomaketta. Läpi käytävät asiat vaihtelevat sen mukaan, minkä alan työntekijästä on kyse; sähköalan työntekijöitä koskee useampi kohta kuin vaikkapa työmaassistenttia. Empowerilla on käytössä myös lisämateriaalia, jolla varmistetaan, että kaikki saavat samansisältöisen perehdytyksen perehdyttäjistä riippumatta.

Viikoittaisilla turvallisuuskierroksilla työmaapäällikkö tarkastaa työmaan kohta kohdalta. Työntekijöiden ja heidän suojavälineidensä lisäksi tarkastetaan mm. sähköistys, nostovälineet, tikkaat ja telineet, aluerajoitukset sekä kaikki ajoneuvot. Tarkastuksessa käytetään Fingridin MVR-lomaketta. Jos tarkastuksessa havaitaan vakavia puutteita, ne korjataan aina viipymättä. Mahdolliset pienemmät puutteet on korjattava seuraavaan tarkastukseen mennessä.

Haasteena muuttuva jännitetilanne

Empowerin työmaalla työt ovat kesäkuussa loppusuoralla. Haastattelua tehtäessä kesäkuun alkupuolella enää pieni osa työmaasta on jännitteettömänä, ja seuraavalla viikolla edessä on kaksi isoa käyttöön-

ottoa. Tomi Salonen kertoo, että työmaan haastava erityispiirre on lähes viikoittain muuttuva jännitetilanne.

"Kytkentätilanteet ovat muuttuneet useasti työn edetessä. Työntekijöiden perehdytys tehdään uudestaan aina jännitetilanteen muuttuessa, jotta varmistutaan, että kaikki työmaalla työskentelevät henkilöt ovat tietoisia siitä, mitkä osat laitoksesta ovat jännitteisiä", Salonen kertoo.

Empowerissa työturvallisuuden kehittämiseksi käynnistettiin vuonna 2011 "Turvallisuus tavaksi" -hanke, jonka tämän vuoden teemana on "Vain sinä voit vaikuttaa".

"Kampanjalla halutaan korostaa, että jokainen työntekijä on velvollinen ilmoittamaan läheltä piti -tilanteista ja mahdollisista työturvallisuuspuutteista", Tomi Salonen kertoo. "Työturvallisuus on meille kunnia-asia, ja työntekijämme ovat erittäin motivoituneita pitämään huolta turvallisuudesta."

Tarkkaavaisuus ei saa herpaantua

Siemensin työmaalla lisähaastetta tuo aliurakoitsijoiden suuri määrä. "Mitä enemmän työntekijöitä työmaalla on, sitä enemmän voi sattua odottamattomia tapahtumia. Toisaalta proseduuri on aina sama riippumatta siitä, onko työntekijöitä yksi vai kymmenen", Innar Sepp toteaa.

"Työmaalla tilanne elää koko ajan ja vaatii jatkuvaa tarkkaavaisuutta. Koskaan ei tule sellaista hetkeä, että voisi laittaa kädet ristiin ja todeta, että nyt asiat ovat hyvin." ■

A photograph showing three workers in safety gear (blue helmets, high-visibility vests, and blue work clothes) working on a construction site. One worker in the foreground is wearing a vest with 'ELYEL' written on it. They are handling cables and equipment on a dirt path. In the background, there are trees and a tall metal structure, possibly a tower or crane. A blue circular graphic is overlaid on the top left of the image, containing text.

Loppuvuonna 2013 Fingrid lanseeraa kampanjan turvallisuushavaintojen keräämiseksi. Haastamme kaikki työmaiden työntekijät tekemään havaintoja ja raportoimaan niistä Fingridille! Havaintojen ilmoittajille on luvassa palkintoja.

TYÖ- TURVALLISUUS TILASTOJEN VALOSSA

Teksti: Suvi Lokkinen | Kuvat: Valteri Kantanen

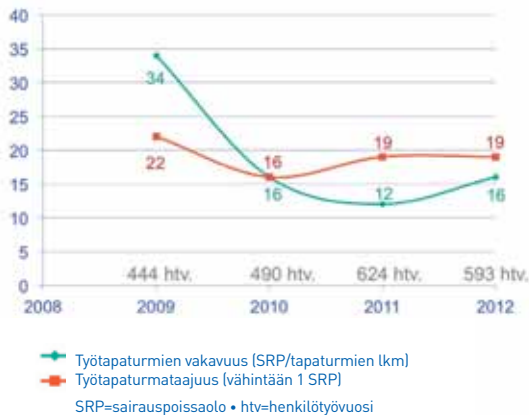
Fingrid on tilastoinut palvelutoimittajiensa tapaturmia systemaattisesti usean vuoden ajan. Tapaturma- ja vaaratilanneilmoitukset antavat arvokasta tietoa työmaiden tilasta ja tarvittavista kehitystoimenpiteistä.

Fingrid on ulkoistanut kaikki kantaverkon investointi- ja kunnossapitotyöt osaaville ja tarkoin valituille palvelutoimittajille. Jokainen palvelutoimittaja vastaa itse työmaidensa turvallisuudesta, mutta tilaajana Fingrid haluaa olla vahvasti mukana ohjaamassa työmaiden turvallisuuskehitystä kohti nollan tapaturman tavoitetta.

Fingridin palvelutoimittajat ovat sopimusteitse veloitettuja ilmoittamaan tilaajalle kaikki työmailla tapahtuneet tapaturmat. Fingridissä käydään tapaturmailmoitukset systemaattisesti läpi ja analysoidaan paitsi palvelutoimittajien työturvallisuuden tasoa myös sitä, mitä toimenpiteitä Fingrid voi tehdä vastaavanlaisten tapaturmien ehkäisemiseksi.

Tilastot kertovat, että pitkällä tähtäimellä tarkastellen Fingridin palvelutoimittajien tapaturmien vakavuus on kääntynyt laskuun. →

Fingridin palvelutoimittajien tapaturmatilasto

Nostokonetapaturmat yleisimpiä

Fingrid on panostanut vuosien saatossa työturvallisuuskehitykseen. Siitä huolimatta tapaturmataajuus on pysynyt tilastovuosien aikana kutakuinkin ennallaan. Fingridin työmailla tapahtuu noin 20 tapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohden. Tämä on vähemmän kuin rakennustoimialalla keskimäärin: Tapaturmavakuutuslaitosten liiton vuotuisen tilastoinnin mukaan rakennustoimialan tapaturmataajuus on Suomessa keskimäärin noin 60.

Fingrid tarkastelee työmaillaan sattuneita tapaturmia myös tyypeittäin. Tyypillisimmin Fingridin työmailla loukkaannutaan erilaisten nostokoneiden yhteydessä. Yksi vakava esimerkki tällaisesta on keväällä 2013 Mikkelissä sattunut tapaturma, jossa nostokoneen kaaduttua loukkaantui nosturin kuljettajan lisäksi kaksi voimajohdolla asennustöissä ollutta henkilöä.

Muita tyyppisiä tapaturmia sekä rakennus- että kunnossapitotehtävissä ovat erilaiset liukastumiset ja kaatumiset. Myös kulkuvälineonnettomuudet, puutoamiset ja erilaiset sähkötapaturmat ovat valitettavan tyyppisiä Fingridin työmailla.

Huolellinen perehdytys tärkeää

Tilastojen pohjalta ei voida osoittaa tiettyä ammattitai muuta ryhmää, joka olisi tapaturma-alttiudeltaan suurin. Tapaturmailmoituskaavakkeiden sanallisen

kuvailun osuuksista käy ilmi, että tapaturmia sattuu niin kokeneille konkareille kuin uusillekin ammattihenkilöille ja suunnilleen yhtä paljon kotimaisille kuin ulkomaisillekin työntekijöille. Vakavia, hengenvaaraan johtaneita vaaratilanteita ja tapaturmia sen sijaan on viime aikoina näyttänyt sattuvan hiukan muita useammin nuorille, tyypillisesti alle kolmekymppisille henkilöille. Fingrid on pyytänyt palvelutoimittajiaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota laadukkaaseen ja huolelliseen tehtävään perehdyttämiseen sekä valvontaan.

Tapaturmille on kuitenkin löydettävissä yhteisiä nimittäjiä. Näitä tapaturma-alttiutta nostavia tekijöitä ovat mm. huolimattomuus, ohjeiden noudattamatta jättäminen, puutteet valvonnassa, työmaan epäsiisteys, huono tai puutteellinen perehdytys tehtävään tai työmaahan sekä yllättävät resurssimuutokset, kuten työparin vaihtuminen. Lisäksi tiukat aikataulut ja hankkeen tai työvaiheen päättymisen lähestyminen nostavat tapaturmataajuutta. Yksi suurista riskitekijöistä on se, että Fingridin työmaille jännitetilanteet ja työmaajärjestykset muuttuvat usein. Onkin tärkeää, että koko työmaaorganisaatiolle muistetaan kertoa aina muutoksista.

Sairauspäiviin perustuvat tapaturmatilastot eivät kuitenkaan anna täysin kattavaa kuvaa työmaiden turvallisuudesta. Vuosina 2010 ja 2013 Fingridin työmailla sattui kuolemaan johtaneet onnettomuudet,

joista ei kerry tilastoihin sairauspäiviä. Molemmat näistä olivat sähkötapaturmia ja liittyivät latausjännitteisiin. Sähköön liittyvät riskit ovat Fingridin työmailla aina läsnä.

Turvallisuushavainnot ehkäisevät tapaturmia

Yksi tärkeä työväline tapaturmien ehkäisyyn ovat ns. turvallisuushavainnot, joita toivomme saavamme jatkossa huomattavasti nykyistä enemmän. Turvallisuushavainnot ovat pieniä merkkejä siitä, että työmaan turvallisuustasossa on parantamisen varaa jo ennen kuin vaaratilannetta tai tapaturmaa ehtii sattua.

Pientenkin tekijöiden korjaamisella voidaan ehkäistä useita tapaturmia, sillä vahingot sattuvat usein juuri pienten tekijöiden summana. Esimerkiksi ha-

jamme käyttämään aikaa tapaturmailmoitusten huolelliseen täyttämiseen ja pohtimaan, mitä tapaturmasta voi oppia.

Vaaratilanneilmoituksia sen sijaan ei tehdä yhtä kattavasti kuin tapaturmailmoituksia. Aika ajoin käy ilmi, että vaaratilanneilmoitusta ei ole tehty, koska "mitään ei varsinaisesti sattunut". Vaaratilanneilmoitukset tarjoavat kuitenkin yhtä paljon ainesta turvallisuuskehitykseen kuin tapaturmailmoituksetkin. Siksi toivomme, että kaikki työmaat ottavat vaaratilanneilmoitusten laatimisen erityisen huomion kohteeksi.

Tapaturmista ja vaaratilanteista saatujen oppien pohjalta Fingrid on muun muassa muuttanut työmenetelmiä koskevia ohjeistuksia ja turvallisuuden

Turvallisuusilmoitusten lajit

Turvallinen tilanne	Turvallinen tilanne	Lattiat ja kulkuväylät ovat esteettömiä ja siistejä.
Vaaratilanneilmoitus	Vaaratekijä	Nippusiteitä lojuu käytävän lattialla keskellä kulkuväylää.
	Turvallisuushavainto	Henkilö havaitsee, että nippusiteitä lojuu kulkuväylällä.
	Läheltä piti -tilanne	Henkilö kompastuu kulkuväylällä lojuviin nippusiteisiin, mutta säilyttää tasapainonsa eikä loukkaannu.
Tapaturmailmoitus	Tapaturma	Henkilö kompastuu kulkuväylällä lojuviin nippusiteisiin, kaatuu ja loukkaa polvensa.

HAVAITAAN • ILMOITETAAN • TUTKITAAN • TOIMITAAN • OPITAAN YHDESSÄ!

vainnot kulkuväylillä sijaitsevista kaapeleista tai hiekoittamatta jääneistä kulkuväylistä olisivat voineet ehkäistä kaatumisia, joista on aiheutunut useiden päivien sairauslomaa mm. luun murtumien vuoksi.

Erityisesti pitkään kestävilla työmailla havainnot usein vähenevät, koska silmä "tottuu" työmaaympäristöön. Tällöin on tärkeää, että työmaalle saapuvia uusiakin henkilöitä kannustetaan tekemään turvallisuushavainnoja ja ilmoittamaan niistä eteenpäin päätoteuttajalle ja Fingridille.

Yhden vahingosta voivat viisastua muutkin

Fingridin palvelutoimittajat raportoivat tapahtuneista tapaturmista kattavasti ja hyvässä yhteistyössä. Nyt haluamme kannustaa kaikkia palvelutoimitta-

sopimusehtoja. Esimerkiksi ilmoitukset kaatumisista ja liukastumisista johtivat sopimusehtojen täydentämiseen siten, että kaapelikanavien ylityspaikkoja on jatkossa järjestettävä 50 metrin välein.

Tavoitteenamme on välittää tietoa ja parhaita käytäntöjä työmaiden välillä siten, että kaikki palvelutoimittajat ja kaikki työmaat yltävät parhaaseen mahdolliseen, turvalliseen työtulokseen. Yhden työmaan vahingosta viisastuminen voi auttaa Fingridin kaikkia työmaita välttämään vahinkoja. Tavoitteenamme on päästä kaikilla työmailla nollaan tapaturmaan. Toivomme, että teemme kaikki yhdessä töitä tämän tavoitteen saavuttamiseksi. ■

”Aikataulut on pidettävä sellaisina, että työ voidaan tehdä turvallisesti. Työturvallisuudesta ei saa tinkiä, vaan sen on mentävä kaiken muun edelle.”

EHJÄNÄ TYÖMAALTA KOTIIN

Teksti: Suvi Artti | Kuva: Esa Hiltunen

”Jokaisen työntekijän pitää päästä työmailtamme kotiin hyvässä kunnossa”, projektipäällikkö Antti Linna tiivistää Fingridin työturvallisuustavoitteen.

Antti Linnan projektipäällikön toimenkuvaa laajennettiin helmikuun alussa kattamaan myös työturvallisuuden kehitystehtäviä. Uusi työnkuva perustettiin, sillä työmaiden turvallisuuteen haluttiin panostaa entistä enemmän. "Tunnetta aitoa huolta työturvallisuudesta ja pyrimme kehittämään sitä", Linna sanoo.

Voimajohtotyömaat ovat hänelle tuttuja paikkoja; Fingridissä projektipäällikkönä vuodesta 1997 toimineen miehen työhistoriasta löytyy mm. voimajohtoasentajan sekä voimajohtojen reitti- ja sijoitussuunnittelijan töitä. Projektipäällikön töitä hän jatkaa edelleen uuden työnkuvansa ohella.

Uuteen työhön kuuluu Fingridin kaikkien työmaiden ja isojen perusparannushankkeiden tilaajavastuu- ja työturvallisuusasioiden seuranta sekä työmaiden vastuullisuusikäntöjen yhdenmukaistaminen. Linna kiertää työmaat läpi vähintään kerran vuodessa, ja tarvittaessa useamminkin, jos tarkastuksissa ilmenee puutteita.

Hänen mukaansa urakoitsijat ovat ottaneet uuden toimenkuvan hyvin vastaan. "Olemme jo nyt kehittäneet toimintaa yhdessä urakoitsijoiden kanssa."

Jokainen onnettomuus on liikaa

Huhtikuussa Fingridin työmaalla Savitaipaleella sattui vakava onnettomuus, jossa puolalaisen Selpolin palveluksessa ollut työntekijä menehtyi sähköiskuun. Onnettomuus tapahtui, kun uudelle voimajohdolle tehtiin tarkastus- ja korjaustöitä. Tapaus kosketti Antti Linnaa henkilökohtaisesti, sillä hän toimi projektipäällikkönä kyseisellä Yllikälä-Huutokoski-töyömaalla.

"Samana johdon työmaalla sattui jo aikaisemmin kaksi lievempää sähkötapaturmaa. Tiukensimme maadoitusohjeita jo ensimmäisen onnettomuuden

jälkeen. Turmat johtuivat latausjännitteestä, joka on useilla työmaillamme jatkuvasti läsnä oleva vakava vaara."

"Valtaosassa käynnissä olevista voimajohtohankkeistamme rakennetaan uutta voimajohtoa vanhan rinnalle tai tilalle, jolloin työmaalla on jännitteisiä johtoja. Olemme korostaneet latausjännitteen vaarallisuutta, lisänneet maadoitusvaatimuksia ja antaneet mahdollisimman konkreettisia ja yksiselitteisiä ohjeita", Linna kertoo.

Toukokuussa saman johtotyömaan varrella Mikkelissä sattui toinen vakava onnettomuus, kun nostokoriauto kaatui maan petettyä tukijalan alta. Onnettomuudessa loukkaantui kolme työntekijää. "He selvisivät onneksi hengissä. Viranomaiset tutkivat asiaa, ja luonnollisesti tässäkin tapauksessa selvitämme myös itse, voimmeko kehittää toimintatapojamme niin, ettei vastaavaa tapahtuisi jatkossa", Linna sanoo.

Se, että onnettomuudet tapahtuivat saman johdon varrella olevilla työmailla, on sattumaa, eivätkä tapaukset liity toisiinsa.

Miten onnettomuuksilta vältytään vastaisuudessa? "Asenne on kaikkein tärkein asia työturvallisuudessa. Vaikka meidän ohjeemme ovat kuinka yksiselitteisiä ja vaatimuksemme tiukkoja, emme voi olla koko ajan työmailla seuraamassa, että niitä noudatetaan. Työntekijöiden on itse tiedostettava riskit ja toimittava turvallisesti."

Yksi riski on Linnan mukaan "turtuminen" työhön pitkäkestoisilla, vuosia kestävillä työmailla. Toisaalta aikataulupaineet ja siirtokeskeytysaasteet lisäävät stressiä.

"Aikataulut on pidettävä sellaisina, että työ voidaan tehdä turvallisesti. Työturvallisuudesta ei saa tinkiä, vaan sen on mentävä kaiken muun edelle." ■

TYÖTURVALLISUUS- HANKKEEN TAVOITTEENA NOLLA TAPATURMAA

Teksti: Suvi Lokkinen
Kuva: Matti Immonen

Viime vuonna alkanut työturvallisuuden kehityshanke jatkuu Fingridissä täydellä teholla.

Fingridin turvallisuushanke tähtää työturvallisuuskulttuurin kehittämiseen niin palvelutoimittajien kuin fingridiläistenkin keskuudessa. Vuoden 2012 aikana hankkeen alle liitetyissä 16 osaprojektissa kehitettiin uusia työturvallisuutta parantavia käytäntöjä, parannettiin ohjeistusta, tehtiin selvityksiä turvallisista toimintatavoista ja kehitettiin turvallisuutta yhteistyössä niin palvelutoimittajien kuin muidenkin sidosryhmien kanssa.

MVR-mittauksista hyviä kokemuksia

Yksi merkittävimmistä uusista käytännöistä on viikoittainen työmaiden siisteys- ja turvallisuusmittaus MVR (maa- ja vesirakentaminen). MVR-mittausta pilotoitiin ja kehitettiin Fingridin työmaaympäristöön sopivammaksi Anttilan työmaalla vuoden 2012 aikana. Mittaukset lanseerattiin käyttöön sähköasematyömaille vuonna 2013.

MVR-mittauksissa mitataan systemaattisella tavalla työmaan työturvallisuuden onnistumispro-

senttia. Kunkin työmaakerroksen tuloksena on selkeä numeerinen arvo, joka kuvaa kierroksen aikana tehtyjä positiivisia havaintoja suhteessa havaintojen kokonaismäärään. Jokaisen MVR-mittauksen yhteydessä myös kirjataan havaitut puutteet ja nimetään niiden korjaamisesta vastaavat tahot.

Olennessa seikka MVR-käytännössä ei kuitenkaan ole mittausprosentti vaan työturvallisuuden kehittäminen. Fingrid ei kilpailuta työmaitaan MVR-mittautulosten suhteen eikä myöskään rankaise havaituista puutteista. Tärkeintä on, että mittaukset tehdään perusteellisesti, raportointi tapahtuu rehellisesti ja havaitut puutteet korjataan.

Fingridin työmaille on ennenkin tehty useita erilaisia viikoittaisia tarkastuksia niin palvelutoimittajien kuin fingridiläistenkin toimesta. MVR-pilotoinnin myötä huomattiin, että yhteneväinen käytäntö tarjoaa useita etuja työturvallisuuden kehittämiseen. Jokainen havainto on askel kohti turvallisempaa työmaata ja tarjoaa mahdollisuuden kehittää paitsi kyseisen työmaan, myös kaikkien Fingridin työmaiden turvallisuutta. MVR-mittauskierrosten

havainnot ovat tärkeä osa työturvallisuuden kehittämistä. MVR-mittauksia voidaan kehittää kokemuksen karttuessa eteenpäin ja lisätä tarpeen vaatiessa havainnoitavien asioiden määrää. Uuden toimenpiteen käyttöönotossa on tärkeää, että mittauksia suorittavat palvelutoimittajat antavat Fingridille palautetta mittarin toimivuudesta ja tuovat esiin kehitysideoita mittarin parantamiseksi.

Sanktiot saivat hyvän vastaanoton

Työturvallisuushankkeessa päätettiin myös sanktioida henkilösuojainvarusteiden käytön laiminlyönti vuoden 2012 alusta lähtien. Sanktioista keskusteltiin kaikkien palvelutoimittajien edustajien kanssa, eikä yksikään yritys pitänyt sanktioita negatiivisena asiana. Useille ne olivat jo tuttuja, sillä useat yhtiöt Suomessa ja ulkomailla antavat euromääräisiä sakkoja vastaavista turvallisuusrikkeistä.

Sen sijaan ajatus työturvallisuuden kannustimista sekä sanktioiden euromääräistä jakoivat mielipiteitä. Kun toiset palvelutoimittajat pitivät porkkanoita hyvänä ideana, toiset taas näkivät työturvallisuus-

desta huolehtimisen osana normaalisuoritusta, josta ei erikseen pitäisi palkita. Keskustelua kannustimista ja niiden muodosta päätettiin kuitenkin vielä jatkaa ja kannustimia päätettiin pilotoida yhdellä työmaalla. Lisäksi Fingrid on päättänyt lanseerata loppuvuodesta 2013 turvallisuushavaintoihin liittyvät kannustimet, joita pilotoidaan kaikissa hankkeissa.

Putoamissuojaukseen panostettu

Fingrid on tehnyt pitkäjänteistä työtä työturvallisuuden edistämiseksi jo ennen nykyisen työturvallisuushankkeen perustamista. Muun muassa vuonna 2005 Fingrid aloitti putoamissuojaukshankkeen, jonka myötä vanhoissa pylväissä työskentelyyn otettiin käyttöön ns. "aina kiinni" -kaksoisturvaköysijärjestelmä. Lisäksi kaikkiin uusiin pylväisiin on vuodesta 2006 lähtien asennettu turvatikkaat. Vuosina 2008–2012 turvatikasta on asennettu yhteensä lähes 84 000 metriä, ja asennuksien kokonaiskustannus on ollut noin 4 miljoonaa euroa. →

Vuonna 2013 Fingrid panostaa edelleen putoamis-suojaukseen, kun yhteensä kahdeksaan muuntajaan asennetaan uudet putoamissuojat. Kehitystyötä on tehty myös entistä turvallisempien työmenetelmien saavuttamiseksi. Vuonna 2011 lopetettiin riskialttiiksi katsotut erottimien puhallusavaukset. Tällä hetkellä Fingridissä tutkitaan muun muassa keinoja vähentää rinnakkaisten johtojen läheisyydessä tapahtuvaan työskentelyyn liittyviä riskejä.

Positiivista yhteistyötä

Fingridille on tärkeää kehittää työturvallisuutta yhteistyössä palvelutoimittajien kanssa. Tästä syystä Fingrid on vuosien saatossa panostanut työturvallisuuskeskusteluun palvelutoimittajien kanssa niin työmaa- kuin johtoporrasasollakin. Fingridin aloitteesta työturvallisuusasiat ovat jokaisessa työmaakokouksessa vahvasti esillä. Jo sopimusneuvotteluissa keskustellaan mahdollisen toimittajan kanssa yrityksen edellytyksistä huolehtia työmaan turvallisuudesta.

Joka toinen vuosi Fingrid kokoaa palvelutoimittajat omaisuudenhallinnan teemapäivään, jossa työturvallisuusasiat ovat keskeisessä roolissa. Syyskuussa 2013 kokoontuu ensimmäistä kertaa palvelutoimittajien johdolle suunnattu Työturvallisuusfoorumi. Lokakuussa Fingrid järjestää perinteisen palvelutoimittajien työturvallisuusseminaarin.

Kaikissa keskusteluissa ja yhteistyössä palvelutoimittajien kanssa on havaittavissa, että työturvallisuusasenteet ovat kehittyneet positiivisempaan suuntaan. Välinpitämätön suhtautuminen turvallisuusasioihin on hyvin harvinaista, ja työturvallisuudesta huolehtimista pidetään itsestäänselvänä osana laadukasta työskentelyä. Erityisen positiivisena seikkana voidaan pitää sitä, että työturvallisuuteen liittyvistä epäonnistumisistakin puhutaan yhä avoimemmin. Kehityksen edellytyksenähän on, että korjattavat puutteet identifioidaan. ■

PÄÄASIAA

Teksti: Suvi Lokkinen | Kuva: Esa Hiltunen

Henkilökohtaisten suojavarusteiden käyttö on keskeinen osa turvallista työskentelyä. Varusteista tärkeimpiä on kypärä, joka on pakollinen niin Fingridin työmaiden työntekijöillä kuin vierailijoillakin.

Henkilökohtaisten suojavarusteiden käyttö on keskeinen osa turvallista työskentelyä. Yksi tärkeimmistä suojavarusteista on kypärä. Fingridin työmaille kaikilla on kypäräpakko, eikä syyttä; pää on yksi tärkeimmistä kehon osistamme. Vuoden 2012 aikana kypärä pelasti ainakin yhden Fingridin työmaille työskennelleen ihmisen hengen, kun betonipumppu yllättäen iskeytyi henkilön kypärään ja halkaisi kypärän. Kypärän lisäksi kannattaa muistaa käyttää tilanteeseen sopien myös muita suojavarusteita.

Fingridin voimajohtotyömaalla Kajaanissa oli kesäkuussa meneillään pylväiden pystytystyö.

Päänsuojauksen osa-alueet

- PÄÄ kokonaisuudessaan
- SILMÄT – näkökyky
- KORVAT – kuulo
- NENÄ – hajuaiisti, hengitys
- SUU – makuaiisti, hengitys

Silmävammat voivat johtua mm. altistumisesta kemikaaleille tai höyryille, äkillisestä ja kovasta silmään kohdistuvasta ilmanpaineesta, vieraasta esineestä, ultravioletti- tai laservalolle altistumisesta. Useilla Fingridin työmailla on työvaiheita, joissa mm. pölyävän maan tai työskentelystä johtuvien ilmaan lentävien partikkeleiden vuoksi on syytä käyttää silmäsuojauksia. Vaikka työmaalla ei olisi-kaan voimassa silmäsuojainpakkoa, on silmäsuojainten käyttöä harkittava aina tehtäväkohtaisesti.

Korvien suojaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota paitsi äänekkäissä tiloissa, myös esimerkiksi ahtaissa tiloissa työskennellessä. Päänulok-

keina korvat ja niissä roikkuvat korut voivat tarrautua kiinni ulkopuolisiin kiinnikkeisiin ja repeytyä tai haavautua. Lisäksi äänekkäissä tiloissa tai kovaäänisten koneiden kanssa työskennellessä kuulon vauriot ovat mahdollisia. Nykyisin kuuloa kuormittavat myös riskitekijät, kuten erilaiset soittimet ja kännykät, joiden äänitaso nousee usein riskirajoille varsinkin korvakuulokkeilla kuunneltaessa. Suomalaisista noin 15 prosentilla on meluvamma. Tinnitus eli korvien soiminen on melu-altistuksen jälkeen tyypillinen vaiva.

Peruseriaate meluhaittojen torjunnassa on, että ellei taustamelun takia saa selvää toisen puheesta metrin etäisyydeltä, kuulo pitää suojata. Alla olevasta taulukosta käy ilmi, missä ajassa toistuva altistuminen eri desibelimäärille voi tuottaa kuulovaurion.

- 85 dB: 8 h
- 88 dB: 4 h
- 91 dB: 2 h
- 94 dB: 1 h
- 100 dB: 15 min

Lähde: www.kuulosuoja.fi

Vuonna 2012 Fingrid sanktioi henkilökohtaisten suojavarusteiden käytön laiminlyönnin.

Puutteet kypärän, huomiovärin vaatetuksen tai turvakengien käytössä johtavat kirjallisiin reklamaatioihin pääurakoitsijalle sekä 250 euron sakkoon kaikissa uusissa investointiprojekteissa ja kunnonhallinnassa. Lisäksi poikkeaman aiheuttanut henkilö joko poistetaan työmaalta loppupäiväksi tai hänelle annetaan varoitus. Muiden suojaimien tarve tulee analysoida aina työtehtävä- ja työvaihekohtaisesti. Jokaisen työmaalla liikkuvan velvollisuus on puuttua epäturvalliseen työskentelyyn ja kertoa työntekijälle häneen mahdollisesti kohdistuvasta vaarasta ja mahdollisuudesta suojautua vaaralta.

Fingrid on päättänyt nostaa henkilösuojainpuutteiden sanktion 250 eurosta 1 000 euroon. Uusi sanktiosumma koskee kaikkia uusia sopimuksia 1.1.2014 lähtien.

Nenävammoista tyypillisiä ovat erilaiset nirhautumat, haavaumat ja korujen tarttumiset. Nenäveren- vuoto voi olla merkki ärsytyksestä ja epäpuhtaasta hengitysilmosta tai muista terveysongelmista, kuten korkeasta verenpaineesta.

Nenä ja suu ovat keskeinen osa ihmisen hengityselimistöä. Niiden kautta elimistöön kulkeutuu myös epäpuhtauksia, kuten mikrobeja ja pölyhiukkasia. Hiukkasten kertyminen keuhkojen eri osiin riippuu hiukkasten aerodynaamisesta halkaisijasta, ilmatiehyiden mittasuhteista ja hengityksen yksilöllisistä piirteistä (mm. virtausnopeus, tiheys ja vaihtuvuus). Myös yksilön puolustusmekanismeilla on merkittävä rooli. Mitä pienempiä hiukkaset ovat, sitä suurempi todennäköisyys niillä on päästä syvemmälle hengitysteihin. (Lähde: www.vtt.fi) ■

FINGRID OYJ

Läkkisepäntie 21, PL 530, 00101 HELSINKI
Puhelin 030 395 5000 • Faksi 030 395 5196 • www.fingrid.fi

Helsinki

PL 530
00101 HELSINKI
Puhelin 030 395 5000
Faksi 030 395 5196

Hämeenlinna

Valvomotie 11
13110 HÄMEENLINNA
Puhelin 030 395 5000
Faksi 030 395 5336

Oulu

Lentokatu 2
90460 OULUNSALO
Puhelin 030 395 5000
Faksi 030 395 5711

Petäjävesi

Sähkötie 24
41900 PETÄJÄVESI
Puhelin 030 395 5000
Faksi 030 395 5524

Varkaus

Wredenkatu 2
78250 VARKAUS
Puhelin 030 395 5000
Faksi 030 395 5611